

Překlad adolf Holka

došlo
doslovný
překlad

1.

„Nemilujete společnosti, slečno?“

„Neřekl byste to? Unudila bych se tam... Tak na mne působí společnost. Možná proto, že jsem tam neměla štěstí. Setkala jsem se tam s vážnými mladíky, přátely bratrovými. Říkám jim ‚mladíci s citáty‘. S těmito mladíky nemožno mluvit leč o posledním kázání, které slyšeli, o posledním kuse na piano, který studovali, neb o posledním šatě, který oblekli: hovor s vrstevníky dojista hloupý.“

— Pobýváte, tuším, celý rok na venku, slečno.

„Ano... Ale jsme tak blízko Paříže.... Líbil se vám ten kus, co hráli tyhle dni v Opeře? Viděl jste jej?“

— Ano, slečno, rozkošný... Mistrovská hudba... Všecka Paříž byla na premiéře. Chodím jen na premiéry.

„Představte si! Vodí mne jen do komické Opery a do Francouzského divadla, a tam

poradí vět, odstavců, rozdělím na souvětí a věty fr. slovo → odpovídá originálu (většinou)

6

jen, hrají-li mistrovská díla. Ta arcidíla jsou k nevstání... Pomyslete, že mi zbraňují návštěvu v Palais Royalu... Vždyť čítám ty kusy... Jeden čas jsem se učila na paměť „Kejklířům“... Jak jste šťasten, že můžete jíti všade... Onehdy večer přetřásala sestra se švakrem ples v Opeře... Je to pravda, že tam nemožno jítí?“

— Nemožno, slečno? Můj Bože...
„Hledme, kdybyste byl ženat, zavedl byste tam jednou svou ženu, aby to viděla, že ano?“
— Kdybych byl ženat, slečno, nevedl bych tam ani...
„Svou tchyni, že ano? Je to opravdu tak hnusné?“

2 fr. → 1 čes. slovo

— Je to tam především, slečno, míchané. „Míchané? To znám. Ale to je všade... Vždyť se jezdí na korso... A tam je také směs dámiček, děkuju pěkně; a pijí šampaňské v koleskách, čistí ptáčky!... A což v lesíku Boulogneském!... Je to hloupé býtí mladým děvčetem. Nemyslíte?“
— I to snad ne! Proč pak? Mně se zdá naopak...

explicitace
concentration

„Chtěla bych vás viděti dívkou! To byste viděl protívnost přistojnosti. Hledte, dejme tomu, že tančíme. Myslíte, že smíme mluvit s tanečníkem? Ano, ne, ne, ano... toť vše! Třeba celý čas drnkati jednu slabiku! To je přistojno! A jistě půvab naší existence... A jako tu, tak ve všem... Velmi přistojno

en fr. - zápisní
něla doručena, aby

ajout
(explicitation)

blatná jména - emprunt (assimilé morphologiquement)
(noms propres)

symposia concentration

je stavěti se nechápavou... Nedovedu toho. A pak klevetiti s děvčaty,... A nechala-li jsem je na neštěstí mezi mužskými,... to mne maminka vyplísnila! Čtení také není nikterak přistojno. Teprv ode dvou let mi dovolují čísti feuilleton v novinách... V různých zprávách jest mi opět přeskočiti zločiny: nejsou dosti přistojny. Právě tak tomu s nadáním k duševní zábavě. Nemožno tu překročiti jistý nizounký střed: co je nad kus na čtyři ruce a nad obrázek tužkou, je manýra a přetvářka. A slyšte! Já maluju olejem — pro muka našich... Neměla bych kresliti leč růže akvarellem... Ale tu je proud! Sotva se možno udržeti...“

|| Tak rozmlouváno v rameni Seiny mezi Brichi a ostrovem Saint-Denis. || Hovořila tu ve vodě dívka a mladík, kteří unaveni plaváním a unesení proudem se zachytili za provaz, za který byl uvázán veliký člun z těch, jež lemují břeh ostrova. || Síla vody houpala příjemně oběma na konci napjatého a chvějícího provazu, brzy je ponořujíc, brzy vznášejíc. || Voda se tříštila o hrud dívčinu, zvedala se v její vlněném obleku až po krk, vrhajíc na ni ze zadu malou vlnu nic jinak, než aby chvilku na to kapénkou rosy skanula s jejího boltce. Dívka zachytila se trochu výše než mladý muž, a ruce majíc nad vodou, sevřenou pěstí pevně se přidržujíc provazu, obrácena byla zády k černému dřevu člunu. Instinktem

relativní množina - (lipič omezení průměru)

* mužskými - replika X
kouzes

galicizující pravopis - akvarell...

spadná
inlepe-
sace
předložky
modulár
obroky
přeslad
concentration
sion

1 souvětí
G' X
2 Fj'
G' modsl.
X Fj' 2

chvění

voix a.o. line

Concentration (implication)

hodně obdovný předekal (jistě není přislojno...)

(dodávalo) - oblon od orig.

mám dojevu

(sice myslím / řekl bych...)

Upozornuji vás i jím (pravdu porádně)...

studu se co chvíli uhybala tělu mladého muže, kterého zaháněl k ní proud, podobna ve své pose zavěšené a prchající oněm bohyním mořským, které navinuli sochaři na bok galér. Jemné třesení od pohybu řeky a chladné lázně jí sdílelo cosi z vlnění vody.

„Hle, na příklad,“ pokračovala, „nemůže především být přistojno koupati se s vámi. Kdybychom byli v mořských lázních, bylo by to něco jiného. Kostým bychom měli právě takový, jako máme. Vyšli bychom z kabiny, jako jsme vyšli z domu. Kráčeli bychom po pobřeží, jako jsme šli po břehu. Byli bychom ve vodě docela tak daleko jako tady. Vlna by námi válela jako tento proud. Ale to by nebylo nikterak totéž, nikterak: voda Seiny není přistojna! A! začínám mít hlad. Což pak vy?“

— Doufám, slečno, že bych učinil čest obědu.

„Ach, já vás přešla; už jím...“

— Jak to, slečno?

„Ano; mně scházívá při jídle poesie. Skrývala bych před vámi, že mám žaludek, jen abych vás oklamala... Jste v témže klubu jako švagr?“

— Ano, slečno, jsem v témže klubu jako pan Davarande.

„Je mnoho ženatých ve vašem klubu?“

— Hodně, slečno.

concentration

„To je divné. Nechápu, jak se muž žení. Být mužem, sotva asi kdy bych byla pomyslíla na ženění.“

— Ještě štěstí, že jste, slečno, ženou!

„Ale to je zase naše neštěstí; my nemůžeme zůstat svobodny. Ale řekněte mi, proč vstoupí ženatí do klubu?“

— Paříž chce, by člověk nějakému klubu přináležel. Každý jen trochu lepší — a at by tam nešel leč si zakouřit!

„Jak? To existují ještě ženy bez kuřáckého pokoje? Já bych dovolila kouřiti i sprostou dýmku!“

— Máte sousedy, slečno?

„My jsme s málo sousedy za dobře; takhle někdy chodíváme k Bourjotovým do Sannois.“

— Ach! K Bourjotovým. Zde se nevidáte s nikým?

„Ach! S farářem... Ach! ach! Jak byl u nás prvně u oběda, vypil vodu na vyplachování úst. Ale je to ošklivé, že to říkám! On je tak hodný... a vždy mi nosí kytice...“

— Jezdíte na koni, slečno? Je to pro vás asi pěkné vyrazení.

„Ano, vášnivě ráda. Je to přerokozno. Sotva bych se bez toho obešla. Nejraději mám štvanice. Učila jsem se tomu v rodné krajině tatínkově. Všechna jsem posedla. Jednoho dne jsem sedm hodin ani s koně neslezla. Rozumíte?“

expressiměji (registre)

* encore... - naše (další) návštěva

• noms propres

- report (Chantilly)

- report assimilé morphologiquement

- traduction partielle (pana de Beaulieu)

- traduction (Anglie)

- traduction (para)

report assimilé morphologiquement (de Beaulieu)

division phraseologique

1 phrase fr. => 3 phrases relatives

• fautive - dráždí, když jsou polovousci

* brave - hodna? (odvážná?)

• že u nás dnes budou na večeri chybět tři lidé

interférence - bialové

le moire (dnes - Lingea (j-čj):
① moire (lesk, látka) ② reflexy, měňáček lesk ③ moire (byť boxování)

v Perchi 10

- Ano, vím, co to je, slečno. Co rok štveme v Perchi se smečkou pana de Beaulieu. Snad jste o ní slyšela: má ji z Anglie. Loni jsme měli trojí podivuhodnou kořist. Vy tu honíte v Chantilly...

„Nescházíme s tatínkem ani jednou. Slyšte, posledně to bylo nádherné. Jednu chvíli se sešla celá společnost. Bylo tam na čtyřicet koní, a to je dráždí udržeti se pohromadě. Odjeli jsme tryskem, — to je snad dosti řečeno! Ten večer tak krásně zapadalo slunko v rybníce. Vzduch, vítr ve vlasech, psi, fanfáry, stromy letí před očima — člověk je jak spít! V takové chvíli jsem hodna, věru hodna.“

- Jen v takové chvíli, slečno?

„Ano — jen na koni — neboť pěšky, — vězte, že se velmi bojím v noci, protože nemám ráda bouřku, a jsem docela spokojena, že dnes u nás nebudou tři lidé na večeri.“

- A proč, slečno?

„Bylo by nás bývalo třináct. Byla bych se i nízkostí dopustila, jen aby nás bylo čtrnáct, byl byste viděl. Hleďte! Tu je bratr a Denoisl, přivázejí nám člun. Podívejte se přece, jak je to tu teď vše krásné.“

A jediným pohledem označovala Seinu, oba břehy a nebe.

Malé mráčky hrály si a válely se na obzoru, violové, šedé, stříbrné, s bílým nádechem na vrcholku, jakoby na hloub nebes byla vržena

přena mořských břehův. Odtud se zvedalo nebe, nekonečně modré, hluboké a jasné, skvělé a už blednoucí, jako ve chvíli, kdy se zaněčují hvězdy za přísvitu denního. Docela nahoře vznášely se dva, tři mráčky, pevný, nehnuty, zavěšeny. Nesmírné světlo lilo se na vodu, spalo tu, jiskřilo tam, chvělo stříbrným mórem ve stínu člunů, dotýkalo se stěžně, vršku kormidla a zachytilo se letem na oranžovém šátku nebo červené jupce praldeny.

Venek, podměstí a obvod městský se mísily na obou březích. Linie topolů se ukazovaly mezi rozstouplými domy, jako bývá na konci města. Byla tu nízká sbořeníště, ohrady prken, zahrady, zelené okennice, obchody vinné, červeně natřené, akáty před vraty, stará loubí na stranu stlačená, oslnivě bílá nároží; pak suché linie továren, cihelné stavby, střechy s taškami, kryt zinkový, vršky plachet v loděnici. Kouř vystupoval kolmo z továren, a stín jeho padal na vodu jako stín sloupů. Na jednom komíně bylo napsáno: Tabák. Na jedné fasadě rumoviště napsáno: Doremus, přijímám Labiche, půjčovatel člunů. Nad jedním kanálem, zataraseným bárkami, týčil do vzduchu otáčecí most pár svých černých ramen. Rybáři házeli a vytahovali udice. Kola skřípěla, přejížděly káry. Provazy na vlečení lodi uhlazovaly cestu rezavou, ztvrdlou, zčerněnou, zbarve-

faulowag - podměstí (předměstí)?

la banlieue (periferie, okraj městský)

stříbrný moř (assimilovaná výpůjčka - report assimilé phonetiquement et morphologiquement)

interromptions

nou všemožnými barvami, zbytky rud, sse-
dlými chemickými produkty. Z továren na
svíčky, cukrovarů, škrobáren, raffinerií roz-
troušených po břehu, uprostřed hubené ze-
leni vystupoval neurčitý zápach tuku a cukru,
odnášen výparem vody a zápachem dehto-
vým. Hlmoz sleváren, sykot parních strojů
přetrhoval co chvíli ticho pobřeží. To byly
současně Asniery, Saardam a Puteaux, z oněch
pobřežních partií na Seině, jak je kreslí Her-
vier, nečisté a zářící, ubohé a veselé, lidové
a živé, kde vystupuje tu a tam příroda mezi
stavbami, prací a průmyslem, jako stéblo
trávy mezi prsty člověka.

„Není to pěkné?“

— Probůh, slečno, mne to nenadchne. Je
to hezké, až na něco...

„Ano, je to pěkné! Jistě je to pěkné! Před
dvěma léty byl na výstavě obraz v tomto
žánru. Už se nepamatuji, ale tohle to bylo.
Je tu tolik k vycítění...“

— Ach! Vy máte uměleckou duši, slečno!

„Uf!“ zavznělo komickým tónem na ta
slova s úst dívky rozmlouvající s mladým
mužem.

A vrhla se do vody. Jakmile se opět zje-
vila, jala se plavati vstříc loďce, která jí jela
naproti. Rozpuštěné vlasy její se smáčely
z pola plující za ní. Zatřásla jimi, až skanuly
kapky vody.

report (assimilé morphologiquement)

• cadaver - příroda• Exposition - výplavaconcentration
(+ d'expression)④ se ragait - [..de rose] - pruhová tělo - omission

typographie - pas toujours respectée - les italiques en fr. X pas en Belgique

galicisme (orthographe)

④ Večer nadcházel. Nebe pozvolna pruhová-
tělo. Na řece se zvedl vánek. Na stromech
se chvělo listí, a malý mlýn na štitě dveř
hospodských se roztácel.

Když se blížila plavkyně ke schůdkům umí-
stěným na zádi loďky, řekl jí jeden z veslu-
jících:

„Nuže, Renáto, jak se vám líbilo koupání?“

„Dobře, díky, Denoiseli!“

„Tys pěkná čertice.“ řekl druhý. „Skoro
jsem byl v úzkostech. A co je s Revercho-
nem? Ach! On je tuhle.“

2.

traduction partielle

Karel Ludvík Maupérin narodil se r. 1787.

Byl synem advokáta proslulého a váženého
v Lotrinsku a Barsku. V šestnácti letech

vstoupil jako chovanec do vojenské školy
Fontainebleauské. Jmenován pak poručíkem

u 35. pěšího pluku, potom se stal nadporu-
číkem u téhož pluku a vyznamenal se vý-
tečnou statečností v Itálii. V bitvě u Porde-
nony byl už raněn, obklíčen zástupem ne-
přátelské jízdy a vyzván složití zbraň; na vy-
zvání odvětil rozkazem k útoku na nepřitele,
zabil jezdce, jenž ho ohrožoval, a otevřel si
cestu se svými vojáky, když tu, počtu pod-
léhaje, zraněn do hlavy novými dvěma ra-
nama šavlí, upadl v tratoliště své krve a za-

④ en fr. proposition subordonnée
relative□ poručík, poručila - faute?

traduction

assimilation
morphologique

capitaine - kapitán
(důstojnická)
hodnost

14

nechán v domnění, že jest mrtev. Ze setníka u 2. Středozemního pluku stal se pobočníkem generala Roussela d'Hurbal a prodělal s ním tažení na Rus, kde mu roztržštěno pravé rameno střelnou ranou den po bitvě u řcky Moskvy. Roku 1813, maje 26 let, byl důstojníkem čestné legie a velitelem setniny jízdní. Ve vojště čítán ku znamenitějším důstojníkům s nadějí na nejlepší příští. Bitva u Waterloo přerazila mu meč a naděje. Dostav polovinu platu přistoupil s plukovníky Sausetem a Maziauem ku spiknutí bonapartistického „Francouzského bazaru“. Odsgouzen jako člen výboru k smrti in contumaciam sněmovnou pairů, která byla ustanovena za soudní dvůr; přátelé ho však ukryli a dopravili do Ameriky. Nevěda mezi přepravou, jak zaneprázdniti svou duši, studoval za spolucestovatele, který se chtěl státi lékařem v Americe, a odbyl zaň zkoušky po příjezdu. Po dvouletém pobytu ve Spojených Státech dosáhl milosti a návratu do Francie bratrským přátelstvím a hlubokým vlivem svých druhů, kteří znova nastoupili činnou službu. Vrátil se tedy a jal se obývati rodný domek v městečku Bourmontě, kdež bydlila jeho matka. Tato matka byla znamenitá stařena, jaké bývaly na venku v 18. věku; měla žert za lubem a nechvěla se před kapkou vína. Syna zbožňovala. Syn ji nalezl nemocnu chorobou, při níž lékaři zakázali vše rozčilivé:

↳ výsám důstojnická

↳ kuzina ve franc

15

sčekl se vína, lihovin, kávy, jen aby jí nelákal a sdíleje usnadnil jí sřeknutí. // Z povolenosti k ní a ze zbožné úcty ku přáním nemocné se oženil se sestřenkou, jež mu sice nebyla po chuti, ale kterou vybrala matka, protože jejich statky hraničily, pole sousedila; pro vše to, čím se na venkově spínají a kříží zájmy rodinné a hmotné. // X

Po matčině smrti, tísněn malostí tohoto městečka, kde ho nic nepoutalo, prodal pan Mauperin, jemuž pobyt v Paříži byl zakázán, dům v Bourmontě, pak pole, jež měl v této krajině mimo dvorec Villacourtský a odebral se s mladou ženou na velkostatek Morimondský, který si koupil v hloubi kraje Bassigny-ského. Tam byly sříceniny velikého opatství, kus země hodný názvu, jakým jej nazvali mnichové: „Smrt světa“, kout divoké a velikolepé přírody, končící rybníkem stojitrovým a prastarým dubovým lesem, luk sevřených v příkopy z vytesaného kamene, jimiž proudila pramenitá voda pod loubím stromů divoce vegetujících, samým sobě ponechaných od Dobí Revoluce, stinných pramenů, divoké květeny, cest zvíře, sřícených zahrad nad sřícenými stavbami. Tu a tam přežil kámen. Zachovala se vrata, lávka, kde dávali polévku žebrákům, tu apside kaple bez střechy, tam sedmiposchodová zeď na Montreuilu. Přístavek při vchodu, vystavěný na počátku minu-

- kuzina ve franc

explicitation

⊗ 2 phrases fr. liées en une seule en technique - concentration

⊗ assimilation morphologique + transition lexicale

↳ kuzina & Fj nabrazována v čj uvozovkami (reale systematicky)

lého století, stál ještě jediný celý, téměř ne-
tknut: tu se ubytoval pan Mauperin.

Žil tu až do roku 1830 o samotě, ponořen
ve studium, pohrouzen v četbu, zkaď čerpal
širé vzdělání a vědění všeho druhu, pronik-
nut historiky, filosofy, politiky a důkladně
zahrabán v průmyslové vědy. Neopouštěl
knih, leč aby se občerstvil na vzduchu, osvě-
žil hlavu a do únavy se prošel šestihodin-
nými procházkami poli, lesy. Vídali ho cho-
diti krajem takto: už z daleka poznávali rol-
níci jeho krok, jeho dlouhý, zapjatý svrch-
ník, jeho dlouhé nohy, jaké mívajjí jízdní dů-
stojníci, jeho hlavu poněkud nachýlenou, tyč
k révě vytrženou z vinice, které užíval za hůl.

Z tohoto života pracovního a skrytého vy-
stoupil pan Mauperin v době voleb: tu se
objevoval na všemožných místech départe-
mentu. Jezdil ve vozíku, rozněcoval ohněm
vojenského svého hlasu voličské schůze a ři-
dil útok na vládní kandidáty: v tom byl proň
ještě boj. Po volbách opustil Chaumont a
vrátil se k svým zvykům a uchýlil se v skrytý
klid svých studií. Narodily se mu dvě děti,
hoch r. 1826 a dcera 1827. Roku 1830 přišla
revoluce; zvolen za poslance. Přešel do sně-
movny s americkými teoriemi, jimiž se bli-
žil k Armandu Carrelóvi. Jeho živé, prudké,
marcialní a věčné slovo budilo sensaci. Stal
se inspirátorem „Nationalu,“ jsa z prvních

le paisseau - byč ke révě
(nem v Lingei Fj-G)
leurzineu

nommé député - zvolen kapedance
sněmovna - Chambre gallicismes

věfr. kurziva - Gj uvozovky

emprunt non-assimilé

akcionářů tohoto listu, a dával pokyny k člán-
kům útočícím na budget a finance. I Tuile-
lerie mu podaly ruku; staří druzi, stavše se
pobočníky nového krále, slibovali mu vysoké
vojenské postavení, vrchní velení, budoucnost,
pro kterou byl ještě dosti mlád. Odmítl pří-
mo. Roku 1832 podepsal protest opposičních
poslanců proti slovům de Montalivetovým:
„poddaní královi“ a bojoval proti systému až
do roku 1835.

Toho roku mu porodila žena dítě, holčičku,
jejíž narození vzrušilo jeho nitro. První dvě
dětí mu skýtaly jen chladnou radost, štěstí
bez jasu, neměly čehosi, co vyjasňuje otce a
rozesmává dům. Obě získaly si lásku páně
Mauperinovu, ne však zbožňování. Naděje
otcova, že mu budou potěchou, sklamána.
Místo syna svých snů, dětinného, nezbedného,
čtveráckého, z těch hezkých díblíků, v nichž
staří vojáci zočují mládí své krve a cosi z hlo-
mozu prachu, měl pan Mauperin rozumnou
opičku, velmi hodného chlapečka; „hotovou
panenku“ říkal. A to bylo proň nevýslovně
tesklivo, málem ne stydno, že má za dědice
tohoto mužíka, který ani svých hraček neroz-
bílí. I dceruška mu působila týž žal: byla
z těch dívenek, které se rodí ženami. Zdálo
se, že si s ním hraje, by ho bavila. Sotva
měla dětství. V pěti letech, kdykoli někdo
navštívil otce, běžela si mýt ruce. Dala se
líbatí na určitá místa, byl bys řekl, že přišla

Une traduction assez littérale dans l'ensemble. L'organisation sexuelle suit celle du texte source, tant au niveau macro- (division en chapitres, paragraphes)

qu'au niveau microsexuel (division des paragraphes en phrases, des phrases en propositions, des propositions en syntagmes...).

Le procédé le plus fréquent est la traduction littérale, avec quelques transpositions lexicales et modulations (voix active - voix passive).

La ponctuation suit de près celle de l'original, avec quelques exceptions cependant : les points de suspension sont omis dans certains passages de la traduction - là où leur fréquence est très élevée en français ; les italiques sont soit supprimées, soit remplacées par les guillemets en Arabe. Certains phrases de l'original sont liées en une seule en traduction, d'où des changements correspondant de la ponctuation.

Les omissions sont rares, les ajouts aussi, les explicitations apparaissent à plusieurs =>

Překlad Adolf Holba

doslovný překlad

1.

„Nemilujete společnosti, slečno?“
„Neřekl byste to? Unudila bych se tam... Tak na mne působí společnost. Možná proto, že jsem tam neměla štěstí. Setkala jsem se tam s vážnými mladíky, přátely bratrovými. Říkám jim ‚mladíci s citáty‘. S těmito mladíky nemožno mluvit leč o posledním kázání, které slyšeli, o posledním kuse na piano, který studovali, neb o posledním šatě, který oblekli.“
— Pobýváte, tuším, celý rok na venku, slečno.
„Ano... Ale jsme tak blízko Paříže.... Líbil se vám ten kus, co hráli tyhle dni v Opeře? Viděl jste jej?“
— Ano, slečno, rozkošný... Mistrovská hudba... Všecka Paříž byla na premiéře.
Chodím jen na premiéry.
„Představte si! Vodí mne jen do komické Opery a do Francouzského divadla, a tam

⇒ reprises ; un procédé relativement fréquent est la concentration dans la traduction (consistant parfois en une transposition syntaxico-lexicale, parfois en une implémentation - les ^{sens des} mots supprimés reste exprimé par le contexte phrasique).

Les noms propres des personnes sont soit reportés (avec l'assimilation morphologique et/ou phonétique ou sans assimilation), soit traduits. Les appellatifs (M., ~~le~~ mademoiselle) sont traduits (pan, sleira), le prénom de l'héroïne aussi (Renée - Renāta), les noms de famille sont reportés (et assimilés).

Les toponymes sont le plus souvent reportés (éventuellement avec une assimilation morphologique - déclinaison).

Certains noms propres (p.ex. la rubrique Faits divers dans un journal) ne sont pas reconnus tels dans la traduction (- v' ruznyč spravāč' ^{est écrit} avec minuscule en ^{traduction} tchèque).

La traduction comprend également plusieurs fautes, résultant le plus probablement d'une mauvaise interprétation ou d'une lecture hâtive du texte (voir le début de la traduction).